

Eindadvies Design Academy Eindhoven

24 oktober 2016

1. Inleiding

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van:

- de prestatieafspraken zoals vastgelegd in de beschikking van 3 november 2012,
- de rapportage van de Design Academy Eindhoven (DAE) van 8 juni 2016 over voornoemde prestatieafspraken van 3 november 2012 in het jaarverslag 2015.

De commissie heeft op 20 september 2016 een gesprek gevoerd met het College van Bestuur van DAE. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft DAE de rapportage toegelicht.

In dit advies geeft de commissie – op basis van de schriftelijke informatie en het gevoerde gesprek – haar oordeel over de resultaten van bovengenoemde afspraak.

In dit advies komen achtereenvolgens aan de orde:

- het oordeel van de commissie over de geboekte resultaten voor de in 2012 ten aanzien van onderwijs en onderzoek (profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie) geformuleerde ambities;
- het oordeel van de commissie over de geboekte resultaten voor de in 2012 ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces geformuleerde ambities;
- het eindadvies van de commissie aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De commissie merkt op dat zij het voorstel voor de prestatieafspraken van DAE in 2012 heeft beoordeeld als 'goed'. In 2012 heeft DAE ambities geformuleerd voor de verplichte indicatoren bij onderwijskwaliteit en studiesucces. Bijlage 1 bevat een overzicht van de realisatie in 2015.

2. Profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie

2.1 Profilering onderwijs

Onderwijsdifferentiatie

Het sectorplan voor het kunstenunderwijs, 'Focus op toptalent' en de uitwerking daarvan in de 'Houtskoolschets' zijn van grote invloed geweest op de profilering van het onderwijs aan DAE. Hierin was met DAE overeengekomen het aantal bachelorstudenten van 623 in 2010 met 81 te laten afnemen. In 2010 bleek de instroom achteraf echter 'historisch laag', zoals DAE in haar jaarverslag over 2015 schreef: de beoogde afname zou zelfs de continuïteit van de academie in gevaar kunnen brengen. In overleg met de minister van OCW heeft DAE daarop twee jaar langer de tijd gekregen voor reductie van het aantal bachelorstudenten. De academie heeft het gestelde doel van in totaal 680 studenten in 2016 al bijna bereikt en is ervan overtuigd nu, mede door de strengere selectie, meer dan voorheen controle te hebben over instroom en studieduur, zodat de studentenaantallen in de bachelorfase ook in de komende jaren niet veel van de norm zullen afwijken. Tegelijkertijd beoogt het sectorplan het totale aantal studenten aan DAE constant te houden door meer plaatsen beschikbaar te maken voor masterstudenten. De groei van de mastercohorten hangt echter ook af van het aantal veelbelovende

studenten; DAE heeft momenteel meer studenten dan plaatsen in haar masterfase. De aanvullende indicatoren uit de prestatieafspraken 'reductie van de instroom in de bacheloropleiding (10%)', 'vergroten van de instroom in de masteropleiding' (40%), 'gelijk houden van de totale populatie' zijn alle vrijwel behaald.

De prestatieafspraken maakt tevens melding van de ontwikkeling van een honoursprogramma. DAE heeft zich in 2015 anders ontwikkeld en heeft weliswaar het idee van meer reflectief onderwijs behouden, maar wil dat niet langer als losstaand honoursprogramma ontwikkelen. Masterstudenten worden evenwel meer dan voorheen betrokken bij onderzoeksprojecten.

Haar internationale status als toonaangevende ontwerpopleiding blijkt onder andere uit de grote belangstelling van buitenlandse, vooral Franse, studenten om aan DAE te studeren; van de meest recent begonnen cohort bachelorstudenten was 61% afkomstig van buiten Nederland. De DAE vindt het verder opvallend dat twee derde van de studenten vrouw is; ze onderneemt actie om meer jongens voor DAE te interesseren, onder meer door gerichte voorlichting aan havisten en vwo'ers. Plannen uit het voorstel voor de prestatieafspraken voor de internationaliseringsstrategie zijn bijgesteld en krijgen intussen vorm door een intussen vruchten afwerpende zoektocht naar relevante internationale 'places of interest/.brandhaarden' en 'design hotbeds'. Voor langdurige relaties gericht op uitwisseling van studenten beschikt DAE bovendien over een lijst 'preferred academies and universities'.

Onderwijsaanbod

DAE biedt één bachelor- en één masterprogramma aan, wat ook ten tijde van het afsluiten van de prestatieafspraken in 2012 het geval was.

2.2 Onderzoek en valorisatie

Zwaartepuntvorming

Van drie lectoraten in 2012 is het onderzoek in DAE sinds 2013 verder geconcentreerd op twee lectoraten. Beide lectoraten hebben een onderzoekprogramma, dragen bij aan valorisatie via contacten met ontwerp- en productiebedrijven en dragen tevens bij aan het onderwijs, meest prominent via de Design Research Spaces, intensieve kortlopende (vijf weken) onderwijsmodules. Sinds 2015 doen diverse docenten met het oog op studie voor een doctorsgraad een beroep doen op een speciaal intern DAE-fonds. Deze docenten worden vanuit Design Academy Eindhoven begeleid door de lectoren, in samenwerking met externe promotoren.

De voornemens uit de prestatieafspraken tot samenwerking tussen kunstopleidingen in Zuid-Nederland en voor aansluiting bij de topsector creatieve industrie hebben niet kunnen leiden tot erkenning als Centre of expertise in het kader van de prestatieafspraken en zijn sindsdien ondanks diverse pogingen van partnerinstellingen evenmin van de grond gekomen. DAE richt zich overigens wel op de thema's van de topsector creatieve industrie. Ook vindt regulier overleg plaats met de partners in Zuid; zij vormen samen de cluster Zuid bij de clusteraccreditatie.

In 2015 is bij een her-visitatie door de Validatiecommissie Kwaliteitszorg Onderzoek (VKO) de sterk op de persoonlijke ethiek van de medewerkers bouwende 'chain of care' als kwaliteitszorgsysteem voor het onderzoek gevalideerd. De VKO-commissie waardeerde de bevoegdheid, de eigenheid, het enthousiasme en de grote betrokkenheid bij het onderzoek van de medewerkers.

Valorisatie

Dat in DAE onderzoek en valorisatie nauwelijks van elkaar te onderscheiden zijn, vanwege de in direct contact met partners of opdrachtgevers tot stand komende ontwerpen, liet de commissie in haar opmerkingen over onderzoek hierboven al doorschemeren. Ondernemerschap en valorisatie spelen eveneens een grote rol in het onderwijs, dat studenten erop voorbereidt hun conceptuele benadering in te zetten als 'agent of change'. Specifiek op ondernemerschap gericht onderwijs is geconcentreerd in de laatste twee jaren van de bacheloropleiding. Het derde jaar kent een verplichte onderwijsmodule over 'business and design', waarin duurzaamheid (circulaire economie) mede een rol speelt. In het vierde jaar zijn de eisen aan het afstuderen uitgebreid met een onderdeel 'positioning', waarbij afstuderenden duidelijk moeten maken hoe hun afstudeerontwerp in maatschappij of bedrijfsleven gepositioneerd zou kunnen worden. Het jaarverslag vermeldt vele voorbeelden van valorisatie-projecten met bedrijven, waarbij naast lectoraatsmedewerkers bijna de helft van de studenten betrokken was (ruim 300 bachelorstudenten en 42 masterstudenten). DAE heeft hiervoor het Praktijkbureau in het leven geroepen en stelt zich ten doel 'om in 2019 elke student de mogelijkheid te bieden om met minstens twee projecten met externe opdrachtgevers (naast de stage) praktijkervaring op te doen.'

De aanvullende indicator uit de prestatieafspraken met betrekking tot uitbreiding van de Circle of friends and funders van DAE tot twintig is ruimschoots gerealiseerd, met in 2015 25 bedrijven, overheden en instellingen.

2.3 Voortgang ten aanzien van profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie

De commissie uit haar waardering voor de voortvarende wijze waarop DAE, met haar zeer specifieke, internationaal gerenommeerde ontwerpopleiding aan de slag is gegaan om de prestatieafspraken te verwezenlijken. Weliswaar is, mede door diverse bestuurswisselingen, de koers op vele onderdelen veranderd, maar de achterliggende strategie is grotendeels overeind gebleven en op andere manieren dan voorzien verwezenlijkt of hernieuwd in uitvoering genomen.

3. Onderwijskwaliteit en studiesucces

3.1 Kwaliteit en excellentie

Als indicator voor onderwijskwaliteit opteerde DAE voor de tevredenheid van studenten met hun studie, zoals gemeten in de NSE. Hierbij beoogde DAE de gemiddelde waardering te doen stijgen van 3,96 tot 4,0. Volgens de versie van de NSE van 2015 is ze daarin op de kop af geslaagd: de bereikte tevredenheidsmaat was inderdaad 4,0.

De academie heeft de laatste jaren meer grip gekregen op het onderwijs- en leerproces, met eerst mentoren en nu ook *study guides* (ervaren ontwerpers die studenten helpen hun persoonlijk profiel als ontwerper te ontwikkelen) voor elke student. Teneinde lang studeren tegen te gaan en de overgang naar een werkend bestaan voor studenten 'vloeiender' te maken, doet DAE steeds meer aan binding van alumni.

Conclusie

De commissie concludeert dat DAE haar ambitie ten aanzien van de studententevredenheid heeft gerealiseerd. De commissie beoordeelt de resultaten ten aanzien van het aspect kwaliteit en excellentie als positief.

3.2 Studiesucces

DAE rapporteert ten aanzien van studiesucces de volgende resultaten.

DAE vertoonde in 2011 een rendement van herinschrijvers bij dezelfde instelling na C+1 (nominale studietijd + één jaar) van 43%. Zij beoogde dit tot 2015 te verhogen tot 50%. De realisatie lag met 67,5% ruim daarboven.

De uitval uit het eerste jaar werd tegelijkertijd teruggedrongen van 29% naar 19,6%, terwijl de prestatieafspraken rekening hield met een toename tot 30%. Van switch naar andere opleidingen binnen de instelling is bij de ene bacheloropleiding die DAE aanbiedt geen sprake.

In de prestatieafspraken is een aanvullende indicator opgenomen over het terugbrengen van de gemiddelde studietijd van 5,6 naar 5,0 jaar. DAE rapporteert dat de ontwikkeling op koers ligt en dat de gemiddelde studietijd nu rond 5,1 jaar bedraagt.

De inzet van mentoren en studentcoaches voor extra begeleiding van studenten was een van de aanvullingen in het onderwijs die DAE met succes doorvoerde ter verbetering van het studiesucces.

Conclusie

De commissie concludeert dat de ambities ten aanzien van de uitval, de switch en het bachelorrendement zijn gerealiseerd. De commissie beoordeelt de resultaten ten aanzien van het aspect studiesucces als positief.

3.3 Maatregelen met betrekking tot onderwijsintensiteit, docentkwaliteit en indirecte kosten

DAE rapporteert over haar maatregelen met betrekking tot onderwijsintensiteit, docentkwaliteit en indirecte kosten de volgende resultaten.

Het aandeel docenten met een masters- of doctorstitel is van 30% in 2011 toegenomen tot 35% in 2015: meer dan de 33% waarop DAE ten minste wenste uit te komen. Om de intensiteit van het onderwijs te beoordelen wordt gekeken naar het aantal uren aangeboden onderwijs in het eerste jaar van de voltijd bacheloropleiding. DAE rapporteert dat het onderwijs in 2011 al boven de norm van twaalf uur uitkwam en dat is, ook bij de recente aanpassingen van het curriculum, onveranderd gebleven. Over de derde indicator, betreffende de indirecte kosten, rapporteert DAE dat de indicator, de verhouding tussen onderwijspersoneel (OP) en onderwijsondersteunend personeel (OOP), steeg van 1,0 tot 1,55, terwijl een verbetering tot 1,22 was beoogd.

DAE meldt daarbij dat de gunstige ontwikkeling van de indicator voor indirecte kosten er positiever uitziet (toename van 55%) dan reëel is, ten gevolge van een incidenteel slechte waarde van de indicator in 2011. Zelf berekent DAE de verbetering in de verhouding tussen onderwijzend personeel (OP) en onderwijsondersteunend personeel (OOP) op 26%, maar ook dat is meer dan de nagestreefde 22% verbetering.

Conclusie

Aangezien DAE haar ambities voor onderwijsintensiteit, docentkwaliteit en indirecte kosten heeft gerealiseerd, beoordeelt de commissie het onderdeel maatregelen ter bevordering van onderwijskwaliteit als positief.

3.4 Aanvullende overwegingen

In aanvulling op bovengenoemde overwegingen wil de commissie wijzen op het volgende. DAE is erin geslaagd om alle indicaties voor onderwijskwaliteit en studiesucces tegelijkertijd te verbeteren: ze bereikt zowel minder uitval en hoger rendement als hogere studenttevredenheid. Daarbij zij aangetekend dat het rendement in 2011 beduidend lager was dan bij alle vergelijkbare hogescholen in de kunstsector; het rendement is nu veel dichterbij dat van andere kunsthogescholen gekomen. Haar onderwijs staat internationaal hoog aangeschreven, zo blijkt onder meer uit de grote belangstelling onder buitenlandse studenten om aan DAE te studeren. Door diverse wisselingen in het leiderschap van DAE is de ontwikkeling over de afgelopen jaren niet lineair geweest, maar werden nieuwe visies op het onderwijs, het onderzoek en de rol van DAE geformuleerd. Des te meer waardeert de commissie dat de ambities van DAE met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces verwezenlijkt zijn.

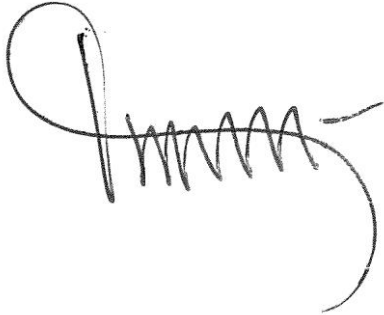
4. Advies aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

In verband met het vaststellen van de gevolgen, bedoeld in artikel 13, eerste lid, van het Besluit experiment prestatiebekostiging (Staatsblad 2012, 534) komt de commissie op grond van de beoordeling van de rapportage van DAE tot het volgende advies aan de minister van OCW.

De commissie beoordeelt de resultaten ten aanzien van de verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces, wat betreft:

1. het aspect onderwijskwaliteit als positief,
2. het aspect studiesucces als positief, en
3. het aspect maatregelen als positief.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

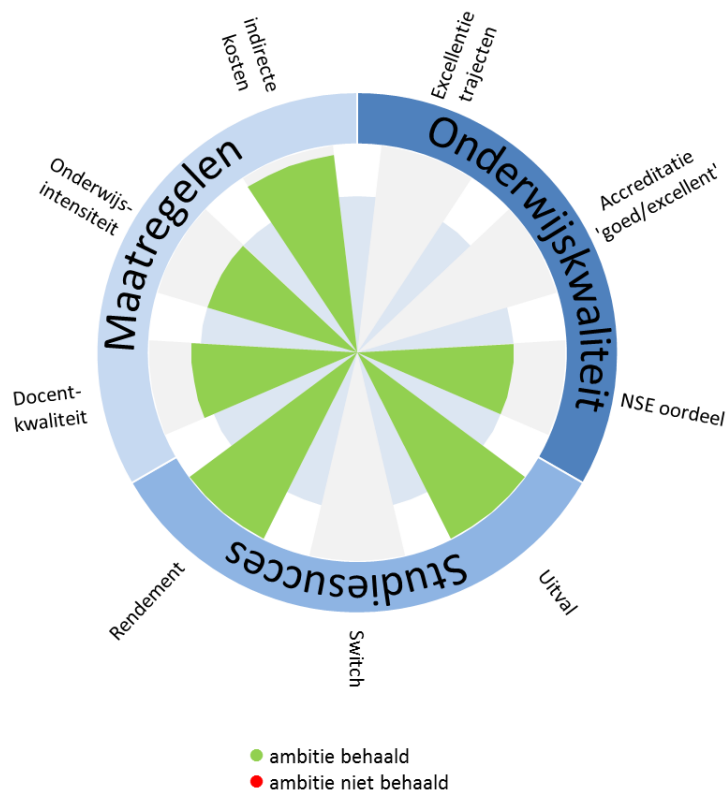

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1 Scores verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie	realisatie 2015
Uitval	29	30	19,6
Switch	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bachelorrendement	43	50	67,5
Studentoordeel (NSE)	3,96	4	4
Docentkwaliteit	30	33	35
Onderwijsintensiteit	0	0	0
Indirecte kosten; ratio OP/OOP	1	1,22	1,55

Ratio realisatie 2015 en ambitie

In bovenstaande figuur wordt de realisatie op de verplichte indicatoren weergegeven in relatie tot de ambitie op die indicatoren. Als de realisatie de ambitie overstijgt is het segment groter dan de binnenste cirkel. Blijft de realisatie achter bij de ambitie dan kleurt het niet behaalde deel van de ambitie rood. Hoe groter het rode gedeelte hoe verder de realisatie relatief van de ambitie verwijderd is gebleven.